

HRVATSKI *glasnik*

Godina XXII, broj 27

5. srpnja 2012.

cijena 200 Ft

Svetačnost Koljnofa i Gradišća: Mlada maša Marka Mogyorósija

Foto: Timea Horvat

Komentar

Naša zagovornica u nebu i skrbitelj na zemlji

Na rođendanu Sv. Ivana Krstitelja u Koljnofu cijelo Gradišće je moglo svečevati mladu mašu, po dugo ljeti čekanoga hrvatskoga gospona u našem kraju. Prik hatara, blizu Koljnofa pak je drugi svećenik, dr. Štefan Geošić slavio sa svojim vjernikima, među njima u lipom broju i s Petroviščani, dijamantnu mašu. Ako smo već kod Petrovoga Sela, onda moramo i to spomenuti, da ta dan u zori se je ugasio u našem selu i jedan mladi žitak. Mladi žitak u punom cvatu, koji je izgubio bitku suprot teške i dugoljetne bolesti. To je za cijelo Petrovo Selo bilo potresno.

Gradišćanskim Hrvatima u Ugarskoj je toga dana s jednom rukom Bog dao veliku milost i radost u koljnofskoj Hodočasnoj crikvi, a s drugom rukom je odzeo jednu dragu, u cijelom selu jako voljenu peršonu. Marko Mogyorósi s 25 ljet postao hrvatski gospon, izabranik među našim redi, ki je vridan da se s njim svečuju brojni Gradišćanski Hrvati, međjutim, morebit naše veselje bi bilo još veće, kad bi njega znali na sigurnom mjestu u nekom hrvatskom selu, kade bi znao i hasnovati svoje veliko jezično znanje koje je usavršeno u Djakovu, i znao bi maševati na našem lipom materinskom jeziku, na što bi bili željni sad jur svi vjernici znamda Bizonje, Umoka, Koljnofa, Prisike, od Narde do Petrovoga Sela, kade jur nij hrvatskoga duhovnika, iako Ivan Šneller u mirovini, Štefan Dumović i Anton Kolić, po mogućnosti kanu ublažiti tešku situaciju zbog manjkanja materinske riči u naši crikva, a na sjeveru Jožef Drobilić isto to čini kadgod more. Iskreno se ufamo da će koljnofski mladomašnik uz svoje obaveze i zadaće ipak najti negda-negda i mogućnosti da dojde kod svojega naroda, za koga je tako dično i pohvalno govorio na svojoj mladoj maši. Sv. Ivan Bosko je rekao, najveći dar, što ga Bog daje roditeljem, je sin svećenik. A što reći za utjehu i batrenje tim roditeljem ki su te spomenute zore izgubili od Marka skoro deset ljet stariju, ali toliko mladu kći, za ku je tajedan dan prlje nje smrti mililo cijelo selo. Kako prebroditi žalost i tugu, nedostatak... Bijela ruža se je pojavila pri čestitki mladomašnika, a bijele ruže su bile relikvije petroviske mladine na sprohodu, polag škuroga groba mlade Erzike, ka je svoje dane provela u službi ugarskoga orsaga, većinom u Budimpešti, ali kot prava Hrvatica. Pametit će se nje obraz, i nje najlipši smih ter nje mudrost, ku čestokrat spominjamo s rečenicom „samo nas volja neka ne ostavi!“ S oprošćenjem, te zadnje junijske nedilje nas Petroviščane je naglo ostavila volja. Smih su izminule suze!

U srcu se je postavila dvojba i nesigurnost, iako smo dobili mladomašnika, manje nas je s jednom hrabrom i vridnom Hrvaticom, istinski vjernoju u svojoj vjeri. Jedino nam utišenje more biti da smo dostali petrovisku zagovornicu u nebu, a isto djelo na zemlji vrši za nas koljnofski duhovni skrbitelj.

-Tiho-

„Glasnikov tjedan“

Iza nas je, a i u tjednu smo nesnosnih vrućina. Dok ovo pišem, roletna je spuštena, lampica gori, a moje računalo isijava toplinu u maloj radnoj sobi. Nesnosno je vruće, misli zapiju, a očni kapci se sklapaju. Najbolje bi bilo negdje na „srebrnoj“ plaži pokrivenoj bijelim kamenom i ravnim stijenama koje ispire more. I noći su vruće, prevruće, česte sirene automobila hitne pomoći paraju tišinu dana obavijenog nesnosnom vrućinom. Na predavanju u prostoriji gdje nema klime nemoguće je izdržati, a kako li je tek folklorasima obučenima u narodne nošnje na pozornici, ili rukometašima, odbojkašima u sportskim dvoranama. Ikuhinja je

jutarnji sati su neobično ugodni. Što jesti u ovim vrućinama? Lagane i male obroke, uzimati mnogo, mnogo tekućine, napitke s malo kofeina i šećera. Alkohol izbjegavajte. Možemo se lako razboljeti od mnogobrojnih bolesti vezanih za velike vrućine.

Kazuju ako stan ili kuću ne možemo držati hladnom, neka provedemo dva do tri sata dnevno u hladnom prostoru neke hladene javne zgrade, a od 11 do 17 sati nije preporučljiv izlazak i zadržavanje na suncu, pa ni onda ako smo na odmoru u blizini jedne od najljepših plaža i najčišćeg mora koje smo u životu vidjeli. Ne preporučuje se ni naporan rad. Što je to naporan rad?

Kanikula je, kazuju moji znanci, i trude se što prije otići u sjenu, hladnu sobu, ako već nisu u nekom prevrućem hotelu, apartmanu. Ni zima, zimska hladnoća nije

Na predavanju u prostoriji gdje nema klime nemoguće je izdržati, a kako li je tek folklorasima obučenima u narodne nošnje na pozornici, ili rukometašima, odbojkašima u sportskim dvoranama.

prevruća, treba je rashladiti. Skore padavine se ne predviđaju, tek visoke noćne i dnevne temperature s nizom savjeta kako izbjeći njihove posljedice. U automobilu parkirano na suncu temperatura je ubitačna. Idealno bi bilo sobnu temperaturu držati ispod 32°C danju i ispod 24°C noću. Djeca i stariji od 60 godina, kronični bolesnici posebno se trebaju paziti. Noću otvaram sve prozore, stvaram putove hladnom noćnom zraku, rani

mačji kašalj, ali kanikula godinama postaje sve nesnošljivija, tek sada počijem shvaćati pravo značenje i ulogu popodnevnih siesta, pogotovo u nesnosnim vrućinama. Stoga je i vama preporučujem. Jer siesta, kazuju medicinari, smanjuje opasnost od smrti od kardiovaskularnih bolesti, poboljšava naše umne sposobnosti, osvježava, smanjuje stres, daje snagu, pomaže u održavanju ravnoteže i, naravno, pomlađuje. *Branka Pavić Blažetin*

MOHAČ – U organizaciji tamošnje Šokačke čitaonice i ove se godine, 7. srpnja, priređuje Pranje na Dunavu. U programu sudjeluju sve dobi folklorne skupine Šokačke čitaonice. Nakon okupljanja, s početkom u 16 sati, kreće se prema Dunavu, do Šokačke skele, gdje slijedi tradicionalni prikaz običaja, šokačkih Hrvata iz Mohača, pranja rublja u dunavskoj vodi. U 17 sati je svečano otvorenje ove manifestacije, a potom slijedi folklorno-kulturni program te, s početkom u 19 sati, glazbeno druženje uz „Orašje“ i „Šokadiju“.

SIGET – U ljekovitim bazenima sigetskoga Termalnog kupališta 7. srpnja posjetitelji mogu uživati u noćnom kupanju uz „Podravkinu“ glazbu.

POTONJA – Hrvatska samouprava Šomoške županije te potonjska Mjesna i Hrvatska samouprava 7. srpnja priređuju malonogometni turnir u Potonji, s početkom u 14 sati. Borba za „Kup hrvatske zajednice“ odvijat će se u tamošnjemu Rekreativskom parku.

Aktualno

Hrvatska samouprava Baranjske županije podupire 12 (od pristigla 24) natječaja programa u županiji u vrijednosti od pola milijuna forinti

Na svojoj zadnjoj (redovitoj mjesečnoj) sjednici Hrvatska samouprava Baranjske županije između ostaloga raspravljala je i o pristiglim natjecajima za pružanje supotpore manjinskim samoupravama, civilnim udrugama, kulturno umjetničkim društvima, prosvjetnim i obrazovnim ustanovama za djelatnosti i projekte na polju njegovanja hrvatskoga jezika, mjesnih hrvatskih tradicija i kulture, te vjerskog života, koji će se ostvariti u razdoblju između 30. travnja i 31. prosinca 2012. godine. Natječaj je bio raspisan do 30. travnja u tri tematska kruga (hrvatski kulturni, prosvjetni, umjetnički programi; podupiranje hrvatskih školskih i rekreacijskih te umjetničkih obrazovnih programa; podupiranje vjerske djelatnosti). Pristiglo je 24 natječaja koje su uputile uglavnom Hrvatske samouprave iz Županije, nekoliko škola (točno tri), nekoliko civilnih društava (njih pet) i jedna zaklada (Zaklada Zornica). Zaključeno je da se po natjecateljima koji su se natjecali s više programa daje potpora kod jednog natječaja zbog malih materijalnih sredstava. Odlučeno je glede natječaja vezanih uz vjerske sadržaje, točnije potpore hodočašćima, da se ona ne podupiru, nego kod vjerskih sadržaja neka se podupiru sadržaji na hrvatskom jeziku u danom naselju. Raspodijelilo se ukupno 500 tisuća forinti. Pozitivno je ocijenjeno 12 natječaja i dodijeljene su svote od 30 do maksimalno 50 tisuća forinti. Tako martinačka osnovna škola za Tjedan hrvatskoga jezika 50 tisuća forinti; fočka Hrvatska samouprava

za paketiće prilikom Dana Svetog Nikole 30.000 Ft; kozarska Hrvatska samouprava za Hrvatski dan 30.000 Ft; birjanska Hrvatska samouprava za Hrvatski dan 30.000 Ft; Hrvatskoj kulturnoj udruzi Augusta Šenoae za pečuški Hrvatski dan 40.000 Ft; semeljskoj Hrvatskoj samoupravi za posjet prijateljskom naselju Semeljcima 30.000 Ft; harkanjskoj Hrvatskoj samoupravi za Natjecanje u kazivanju stihova na hrvatskom jeziku u mjesnoj školi 40.000 Ft; starinskoj osnovnoj školi za kupnju žica za glazbala 40.000 Ft; Udruzi baranjskih Hrvata za Hrvatski omladinski tabor 40.000 Ft; vršendskoj Hrvatskoj samoupravi za VII. susret hrvatskih crkvenih zbo-

rova 40.000 Ft; Zakladi Zornica za tiskanje časopisa Zornica 40.000 Ft. Hrvatska samouprava Baranjske županije od Samouprave Baranjske županije za 2012. godinu dobila je potporu od milijun forinta s obvezom da 50% od dobivenog iznosa putem natječaja namijeni hrvatskim programima u Županiji. Sjednici Hrvatske samouprave Baranjske županije nazočila je glavna i odgovorna urednica Hrvatskoga glasnika Branka Pavić Blažetin koja je upoznala nazočne zastupnike (od njih sedmero sjednici je nazočilo petero) s tradicijom izlaženja posebnoga broja Hrvatskoga glasnika, unatrag nekoliko godina, koji se veže za zemaljski Dan Hrvata. Zamolila je za pokrivanje troškova tiskanja ovogodišnjega posebnog broja, koji bi se tiskao u tisuću primjeraka. Zastupnici su jednoglasno donijeli odluku o pružanju potpore tiskanju posebnoga broja Hrvatskoga glasnika koji će se dijeliti nazočnima u Centru „Kodály“ prilikom ovogodišnjega zemaljskog Dana Hrvata koji će biti održan u Pečuhu u studenom.

Branka Pavić Blažetin

Ujedinjavanje medijskog prostora na hrvatskom jeziku u službi ujedinjavanja hrvatske manjine u Mađarskoj i Srbiji

Siniša Jurić, 6. lipnja 2012.,

Sve je izraženija potreba za stvaranjem jedinstvenoga medijskog prostora na hrvatskom jeziku na području Vojvodine i Mađarske, a dvije hrvatske zajednice povezuju i povijesno naslijeđe i trenutačni statusni problemi, kaže glavna urednica mađarskoga «Hrvatskoga glasnika» Branka Pavić Blažetin.

Zajednički, jedinstveni medijski prostor na hrvatskom jeziku između dviju država omogućio bi bolju komunikaciju i spajanje dviju hrvatskih iseljeničkih skupina, ali i bolje prilike za financiranje izdanja, i tiskanih i internetskih. S tim u vezi Branka Blažetin ukazala je na potrebu zajedničkoga medijskog djelovanja. «Ovakva potreba postoji u smislu da su to dvije manjinske zajednice. One zasigurno imaju slične probleme s kojima se suočavaju u procesu očuvanja nacionalnog identiteta. Svaka pripovijetka Hrvata iz Vojvodine može biti zanimljiva, ali i poticaj Hrvatima u Mađarskoj.» Takav potpovrat zahtijeva, osim puno volje i rada, i dosta financijskih sredstava, koja trenutačno nisu na raspolaganju.

Branka Blažetin ipak dodaje: «Ne odustajemo i puno truda ulažemo i izvanradnog vremena, što je, zapravo, neplaćeni rad na formiranju toga jedinstvenog medijskog prostora. Mislim da to ima smisla, te da ćemo u budućnosti tome ipak biti svjedoci.» Usprkos jakom utjecaju stranoga jezičnog okruženja, hrvatski jezik u Republici Mađarskoj ipak je opstao, zahvaljujući i Hrvatskome glasniku. Taj je tjednik lani obilježio 20. obljetnicu

izlaženja. Do sada su se financirali dijelom iz državnog proračuna Republike Mađarske, dio novca se osiguravao putem pretplate i slobodne prodaje tjednika, te od donacija, kaže Branka Blažetin. «Tjednik se od prošle godine financira putem proračunskog sustava Hrvatske državne samouprave, koja je krovno političko tijelo Hrvata u Mađarskoj. Sada više ne ovisimo o sredstvima od natječaja, nego država jednom godišnje određuje iznos za izlaženje tjednika.» Medijski je prostor korjenito promijenjen u posljednjem desetljeću, globalna komunikacija izazov je i za tradicionalne medijske oblike, a kamoli za manjinski medijski prostor. Bez jakih manjinskih glasila, ni sama manjinska zajednica nema svoju unutarnju kontrolu niti može osigurati potrebnu demokratičnost, smatra glavna urednica Hrvatskoga glasnika Branka Blažetin. «Tematski smo ustaljeni dulje vrijeme, dugo nismo mijenjali broj stranica, ali smo počeli praviti on-line izdanje, na internetskoj stranici www.glasnik.hu. I na taj način pokušavamo privući čitatelje koji ne čitaju tiskano izdanje. Zasada smo zadovoljni odazivom publike.» Ostvarivanje prava na informiranje na materinskom jeziku, jačanje i čuvanje nacionalnog, jezičnog i kulturnog identiteta, obrada tema koje se drugdje ne obrađuju, visoka razina uporabe materinskoga jezika i kao svojevrsna društvena kontrola narodnosne zajednice, uloga je Hrvatskoga glasnika u prvom redu, kaže Branka Blažetin.

Radio Subotica

Matura 2012.

Dugo će nama, Hrvatima u Mađarskoj, ostati u pamćenju matura iz hrvatskoga jezika i književnosti na visokoj razini i matura iz povijesti na hrvatskom jeziku, također na visokoj razini, koja se sprovodi izvan matične ustanove koju pohađaju maturanti. Zbog čega? Zbog sastava ispitnog povjerenstva.

Na naša pitanja: Kako ocjenjujete sastav ispitnih povjerenstava na visokoj razini mature iz hrvatskoga jezika i književnosti te povijesti, i hrvatskoga kao stranog jezika (molim vas, temeljem podataka koje imate napišite nam imena ispitivača i predsjednika spomenutih ispitnih povjerenstava 1. dan, 2. dan ako ga je bilo, te temeljem saznanja iz prethodnih godina i iz hrvatskoga jezika i književnosti te povijesti). Koje ste mjere poduzeli kod Vladina ureda glede „nemiloga“ događaja, jeste li kontaktirali glede toga s Odborom za odgoj i obrazovanje HDS-a i s predsjednikom HDS-a, i koje radnje u Vašim mogućnostima mislite poduzeti te stavove zastupati. Je li čin samoinicijativne prijave dr. Predraga Mandića, kao ispitivača i predsjednika, iako je zadovoljio formalnim uvjetima, osjećate kao „provokaciju“ i posljedicu „južnoslavenskog“ duha u Vašoj ustanovi, hrvatskim gimnazijama (Budimpešta, Pečuh) u Mađarskoj?

Ravnatelj Hrvatske škole Miroslava Krležje i predsjednik Odbora za odgoj i obrazovanje Hrvatske državne samouprave Gabor Gyórvári kazao je ovo:

Ispitno povjerenstvo mature na visokoj razini određuje županijski Vladin ured. Imena članova povjerenstva čine službenu tajnu, kako bi se očuvala nepristranost tih povjerenstava. Vladin ured, preko svojeg elektronskog sustava zaprima prijave stručnjaka, koji se na osnovi svoje spreme i kompetencije nude za predsjednika ili profesora ispitivača ispitnog povjerenstva danoga predmeta. Pristup sustavu ima profesor kao pojedinac, vidi samo ispitni kalendar i vlastite podatke, nema uvida u to koliko ima još prijavljenih i tko su zainteresirani kod njegova izabranog predmeta. Nakon toga, sastav se saznaje (može se saznati) po završetku usmene mature, kada ispitanici ispričaju tko je sjedio nasuprot njima.

A osoba ispravljачa pismene radnje još je i tada nepoznata za njih. U većini slučajeva oni osobno i ne poznaju dane stručnjake, profesori i roditelji na osnovi učenikova opisa pokušavaju odgonetnuti o kome se radi. Ocijeniti sastav može se samo ako to imamo u vidu i ocjena se mora temeljiti isključivo na stručnosti. Znači, neovisno o osobi, pretpostavlja se da je član ispitnog povjerenstva diplomirani srednjoškolski profesor danoga predmeta, raspolaže dugogodišnjim iskustvom na polju nastave predmeta ili izradbe programa te programskih zahtjeva, temeljno je upućen u zahtjeve maturalnog ispita i sposoban je putem pozitivnih pitanja pružiti ispitaniku pomoć ako mu zatreba, da bi u potpunosti mogao iznijeti sve ono što o temi treba znati.

Vjerojatno takvo i slično, odgovorno razmišljanje je razlog tomu što – kako u Vladinu uredu tvrde – samo su se sedmero njih prijavili za predsjednika ili člana ispitnog povjerenstva. Uzmemo li u obzir da „dugogodišnje iskustvo“ u srednjoškolskoj nastavi hrvatskoga jezika i književnosti i u izradbi zahtjeva na našoj Hrvatskoj gimnaziji Miroslava Krležje imaju tri profesorice, a po broju učenika i odjela u HOŠIG-u isto toliko, ili možda malo više, imamo nekoliko stručnjaka koji su u našim drugim školama, no intenzivno rade na izradbi zahtjeva i kurikulumu, postavlja se pitanje zašto ih nema više na tome, nama nepoznatome popisu? Dva odgovora imamo. Prvi: ne odgovaraju svakome termini maturalnih ispita, i drugi: to je posao čega se profesori ne primaju rado zbog odgovornosti i razlika u samoj prirodi rada, koja se uveliko razlikuje od same nastave. Uz to samo pretpostavljam, da profesori koji svoje učenike masovno pripremaju na ispit visoke razine, ne javljaju se ni zbog sukoba interesa, jer na osnovi unaprijed potpisane izjave ne mogu sudjelovati u vrednovanju svojih učenika.

Nakon toga je moguće samo odgovoriti na pitanje reakcije, što se tiče članstva dr. Predraga Mandića u ispitnim povjerenstvima hrvatskoga jezika i književnosti, hrvatskoga kao stranog jezika te povijesti. Informacija je dospjela do mene neslužbenim putem, a na mene, pa makar bio ravnatelj Hrvatske škole, odnose se ista pravila kao i na sve učitelje, da

je službena tajna sastav ispitnih povjerenstava državne mature na visokoj razini, o čemu i nemamo službenih informacija. Kada bismo kršili tu našu obvezu, doveli bismo u znatnu opasnost čistoću maturalnih ispita, a u ovome slučaju – vjerujem – i samu provedbu toga, zbog čega bi ispaštali sami maturanti, naša i Vaša djeca!

U tome trenutku nije bilo drugoga, provjerio sam istinitost informacije kod Vladina ureda u Baranjskoj županiji i dobio potvrdni odgovor. Kada sam izrazio svoje negodovanje i kao ravnatelj Hrvatske gimnazije i kao predsjednik Odbora za odgoj i obrazovanje pri Hrvatskoj državnoj samoupravi, odgovor je potvrdio zbrku u „mađarskim glavama“, koje još uvijek ne shvaćaju da srpskohrvatski jezik ne postoji i nije svejedno je li pišem ili govorim hrvatski ili srpski. U drugoj svojoj rečenici izrazio sam svoje uvjerenje da to ne može biti Uredova provokacija, od čega su se i oni ogradili pa se uvrijedili još i od takve pretpostavke. Budući da su rokovi već bili odmakli, na sastavu ispitnoga povjerenstva već se mijenjati nije moglo. Budući da Vladin ured na osnovi važećih zakona nema obvezu usuglašavanja s narodnosnim državnim samoupravama, u tome sam slučaju morao postupiti kao ravnatelj, kao učitelj, a ne kao predsjednik odbora, pa sam predsjednika HDS-a izvijestio o nastaloj situaciji samo nakon provedene usmene mature na višoj razini, kako i glavnoj urednici Hrvatskoga glasnika odgovaram na postavljena pitanja nakon isteka djelovanja ispitnih povjerenstava pri Hrvatskoj gimnaziji Miroslava Krležje i pri Vladinu uredu u Baranjskoj županiji.

Smatram da maturanti – od kojih je devedetero od 23 postiglo odličan rezultat iz hrvatskoga jezika i književnosti, pa tako udovoljili i kriterijima visokog stupnja jezičnog ispita iz hrvatskoga jezika (ostali su dobili srednji stupanj) – ne bi zavrijedili da im se uloženi trud upropasti zbog neodgovornosti pojedinaca i nepromišljenosti službenika Ureda. Naša je obveza u takvim situacijama razmišljati i postupiti hladne glave i s puno odgovornosti, na što smo godinama i našu djecu učili.

Sada, nakon uspješno provedene mature, čovjek ipak ne može i ne želi protiv sebe i moram izraziti svoje iskreno čuđenje i revolt zbog čina da se dr. Mandić prijavio u rad ispitnog povjerenstva. Poznavajući i cijeneći dr. Mandića, kao osobu i stručnjaka na svojem polju, smatram da je bilo koji mađarski roditelj naših učenika izgovorio više hrvatskih riječi nego dr. Predrag Mandić u svom životu, pa mi zbog toga nisu jasne njegove pobude, koje niti u najmanju ruku ne mogu biti plemenite, kako to on veli, jer „tobože nije bilo drugoga, pa su njega molili!“

Osobno, bio bih jako žalostan da se radi – odgovarajući na Vaše pitanje, gospodo Blažetin – o provokaciji i posljedici „južnoslavenskog“ duha u našoj ustanovi i zbog toga što je škola po svojem programu HRVATSKA, NARODNOSNA i njeni djelatnici

Stav Državnog manjinskog odbora pri Ministarstvu ljudskih resursa

Na sjednici Državnog manjinskog odbora, pri Ministarstvu ljudskih resursa, održanoj 26. lipnja, bilo je riječi o maturalnim ispitima na višoj razini, za organizaciju kojih su zaduženi županijski vladini uredi, a organiziraju se uvijek razmješteno, dakle nikada ne u matičnoj ustanovi. Referenti svih narodnosti bili su suglasni da je bilo niz promašaja u zaduživanju stručnjaka, pa makar bili oni ispitivači ili predsjednici povjerenstava. Najčešće su bili zaduženi tzv. «prekogrančni Mađari», koji poznaju jezik dane narodnosti, ali nemaju nimalo sluha za «manjinsku stvar», pa tako i nisu sudjelovali u izgradnji pozitivnog ozračja mature.

Jednoglasnom odlukom zadužen je predsjednik Odbora sugerirati izmjenu uredba, da bi se vladini uredi obvezali usuglašavanja sastava ispitnih povjerenstava s Državnim manjinskim odborom, a u slučaju neuspjelog usklađivanja s državnim samoupravama, kaže za Hrvatski glasnik član Odbora Gabor Györfvári.

nikada nisu pravili nikakvu razliku na temelju nacionalne pripadnosti i niti će biti to dopušteno u budućnosti, ma pripadala ona bilo kojoj samoupravi. Program je Hrvatske škole Miroslava Krleže HRVATSKI NARODNOSNI program, tretira se kao DIO HRVATSKOGA NACIONALNOG ŠKOLSTVA, ma bio on proveden u matičnoj domovini Hrvatskoj ili na Antarktici, i kao takav sadrži najvažnije elemente IZGRADNJE i OČUVANJA HRVATSKE SAMOBITNOSTI i uvježbavanja ceremonija i rituala HRVATSKE NACIONALNE KULTURE uz nastavu i učenje HRVATSKOGA MATERINSKOG i STANDARDNOG JEZIKA.

Kad kažem da bih bio žalostan da se radi o provokaciji, to kazujem i zato što sam (smo) uvijek postupao prijateljski i partnerski ako se radilo o korištenju prostorija, snimanju za srpsku redakciju o osiguravanju uvjeta za pravoslavni vjeronauk, poštivanje vjerskih blagdana kolega i učenika, itd. Zato vjerujem (valjda ne naivno) da su razlozi prijave dr. Mandića u ispitno povjerenstvo bili drugi, pretpostavimo, samo financijske naravi, i nisu bili upućeni osobno meni, nama, kojima je uvijek smetalo ako je nešto zbog svoje zamršenosti moguće krivo shvatiti ili ne razaznati, što mi posebice smeta u slučaju naših učenika, čiji identitet još nije izgrađen i kojima je potrebna pomoć odgovornog odraslog društva, a nikako ne zavređuju odmoć i manipulaciju ljudi koji još uvijek oplakuju nešto što nije djelovalo ni dok je postojalo. Ako sam se pak prevario, razočaranje i žalost će mi osnažiti dušu, koja će uvijek ostati HRVATSKA, i vjerujem nakon toga još crveno-bjelja.

Nakon zaključene maturalne procedure, predsjednik Hrvatske državne samouprave uputit će dopis predsjedniku Ureda za obrazovanje, a hrvatski će član Manjinskog odbora pri Ministarstvu ljudskih sredstava na sljedećoj sjednici moliti modifikaciju uredbi o maturalnim ispitima i tražiti da se moli suglasnost narodnosnih odbora za odgoj i obrazovanje glede članova ispitnih povjerenstava.

Pitali smo i v. d. ravnateljicu HOŠIG-a Anu Gojtan

V.d. ravnateljicu budimpeštanskog HOŠIG-a Anu Gojtan upitali smo:

Kako ocjenjujete sastav ispitnih povjerenstava na visokoj razini mature iz hrvatskoga jezika i književnosti te povijesti, i hrvatskoga kao stranog jezika (molim vas, temeljem podataka koje imate napišite nam imena ispitivača i predsjednika spomenutih ispitnih povjerenstava 1. dan, 2. dan ako ga je bilo, te temeljem saznanja iz prethodnih godina i iz hrvatskoga jezika i književnosti te povijesti). Koje ste mjere poduzeli kod Vladina ureda glede „nemiloga” događaja, jeste li kontaktirali glede toga s Odborom za odgoj i obrazovanje HDS-a i s predsjednikom HDS-a, i koje radnje u Vašim mogućnostima mislite poduzeti te stavove zastupati. Je li čin samoinicijativne prijave dr. Predraga Mandića, kao ispitivača i predsjednika, iako je zadovoljio formalnim uvjetima, osjećate kao „provokaciju” i posljedicu „južnoslavenskog” duha u Vašoj ustanovi, hrvatskim gimnazijama u Mađarskoj? Ana Gojtan je kazala sljedeće:

Odgojno-obrazovna ustanova u Mađarskoj, pa tako ni budimpeštanska Hrvatska gimnazija od Vladina ureda ne dobiva službenu obavijest o sastavu ispitnog povjerenstva maturalnih ispita na višoj razini. Službenu obavijest Vladina ureda o mjestu i datumu maturalnog ispita u pismenom obliku jedino dobiva kandidat maturalnog ispita.

* * *

Budući da o sastavu ispitnog povjerenstva maturalnih ispita na višoj razini ne dobivamo informacije, nisam kontaktirala s narečenim organima. Smatram da ubuduće interese hrvatske zajednice u Mađarskoj na polju odgoja i obrazovanja trebamo zastupati zajednički. Svakako smatram korisnim i potrebnim da HDS-ov Odbor za odgoj i obrazovanje stavi na dnevni red pitanje „nemiloga” događaja na ovogodišnjim maturalnim ispitima.

* * *

Njegovu prijavu (opaska uredništva: Predraga Mandića) ne smatram svjesnom provokacijom, više je to nepromišljena odluka prigodom koje osim formalnih, stručnih uvjeta uopće nisu uzeli u obzir gledište hrvatske narodnosne zajednice koja ima svoje osobno stajalište, odnosno pri tome treba imati obzirnost i na nacionalnu osjetljivost.

-hg -
Foto: Ákos Kollár

Reakcija predsjednika HDS-a Miše Heppa

Kada sam 12. srpnja, kada su polaznici Hrvatske gimnazije Miroslava Krleže polagali visoki stupanj mature iz hrvatskog jezika i književnosti, od roditelja saznao da je u ispitnom povjerenstvu bio Predrag Mandić, Srbin iz Mađarske, gotovo da nisam vjerovao.

Odmah sam nazvao ravnateljicu pečuške Hrvatske škole Miroslava Krleže i zapitao ga kako se to moglo dogoditi. On mi je tada rekao da je o tome već znao prije tjedan dana, ali zbog službene tajne, o tome nije mogao obavijestiti Hrvatsku državnu samoupravu, šutio je, što je za mene nevjerojatno jer se radi o teškoj insinuciji i uvredi Hrvata u Mađarskoj. Da situacija bude još gora, saznao sam da se tjedan dana prije dogodilo isto, naime ista osoba, Predrag Mandić, na visokoj razini mature iz povijesti bio je u povjerenstvu kao njegov predsjednik. Ravnateljica budimpeštanskog HOŠIG-a također je znala za sastav povjerenstva iz povijesti.

Odmah sam nazvao voditelja Vladina ureda u Baranji koji mi je rekao kako njihova Pedagoška služba ne može znati po imenima tko je tko, a osoba dr. Predrag Mandić o komu je riječ, registriran je na listi s koje se mogu prijavljeni pozvati da sudjeluju u radu tih povjerenstava. Rekao je da se to više ne može dogoditi i kako će ubuduće konzultirati HDS.

Svakako trebamo reflektirati na ovu uvredu i provokaciju, jer ako je netko upućen u te stvari, to je dr. Predrag Mandić, ako zbog ničega drugoga, onda prije svega i zato što je njegova supruga profesorica hrvatskoga jezika i književnosti u Hrvatskoj školi Miroslava Krleže, i teško je vjerovati kako ona nije znala o tome ništa. Ne tražimo krivce, ali očito je kako ravnateljima naših škola trebaju uže suradivati, usuglašavati svoja mišljenja, kako bismo izbjegli ovakve situacije. Rado bih čuo i njihovo mišljenje o tome, jer stvari se rijetko dešavaju sasvim slučajno. Moje je osobno mišljenje da se ovo nije smjelo dogoditi, a dr. Predrag Mandić je napravio veliku grešku.

Svetačnost Koljnofa i Gradišća

Mlada maša Marka Mogyorósija

Sličnu svetačnost ku su imali Koljnofci 24. junija, u nedilju, u vlašćem selu jur su mogli zdavno viditi. Točnije pred dvadeset i šestimi ljeti, kada je u ovom naselju izabran za svećeničko zvanje današnji papinski prelat dr. Franjo Egrišić, ki je lani ovde proslavio svoju srebrnu mašu u Hodočasnoj crikvi.

Lajos Pápai, jurski biskup, 22. junija u jurskoj katedrali je zaredio za duhovnika 25-ljetnoga Koljnofca Marka Mogyorósija. U kojoj mjeri uživa mladi duhovnik ljubav stanovništva, crikvene županije i samoga hrvatskoga naroda to je dokazalo i mnoštvo vjernikov ne samo iz Koljnofa nego i iz okolišnih hrvatskih i ugarskih sel, štovec i iz Austrije i Hrvatske, ter velik broj duhovnih ocev iz Jurske, Željezanske i Djakovačko-osječke biskupije, ki su došli njega iz doma odsprohoditi i s njim skupa se veseliti pri mladoj maši u njegovom rodnom selu.

Mladomašnika su „isprosili“ pred stanom. Na slici s roditelji i brati

Veliki promet teče u nedilju otpodne prema Ulici Savanyúkt, a još veća je gužva pred solidno nakinčenim stanom, koji ov dan morebit najgizdavije nosi na sebi broj 33. Za lisom stanuje familija Mogyorósi, s materom Marijom i ocem Gyulom, ki će sad najmladjega sina simbolično prikdati materi Crikvi. Antal Németh, farnik Koljnofa, pelja ceremoniju kad se „isprosi“ sin od roditeljev ki će ga i pred nazočnimi vjerniki posebno blagosloviti i na put pustiti. Za ganutljivom scenom, braća Tamaš, Petar i Grga pomažu svojem bratu oblič se u mašno rublje, ko je dar rodbine. Trenutke zasladjuje s jačkami mjesna Klapa Golubice, a povorka od stana do crikve krene na mužiku limene glazbe. Hodočasna crikva posvećena Blaženoj Divici Mariji jur izdaleka sjaji pod jakim sunčanim milovanjem. Pred njom je postavljen veliki šator s pun ljudi ki na velikom ekranu gledaju svetu mašu. Posebna je radost Koljnofcev da su djelači obnovu crikve na ovo veliko svečeva-

Slavljenika su u povorki odsprohodili do crikve

nje završili, dokle je vanjska i nutarnja restauracija započeta pred trimi ljeti. U prepunom Božjem domu još i većputi naglašuje mladomašnik kako mu je velika čast i veselje biti skupa s vjerniki svoje domaće fare i prvi mašni aldov na ovom mjestu ofrovati. Školarice Osnovne škole „Mihovil Naković“ s bijelom ružom i pjesmicom pozdravljaju slavljenika na početku svete maše, ka je peljana na, za njega najdražem, materinskom hrvatskom jeziku. Pokidob je Marko Mogyorósi

Majčim blagoslov na mladomašnika pred obiteljskim stanom

študirao teologiju ne samo u Juri nego i u Djakovu, milo ga je bilo poslušati, kako je služio mašu na hrvatskom jeziku. Dr. Gáspár Csóka je u svojoj prodiki istaknuo da je današnjem svitu neophodno potrebna pokora i oprošćenje, čemu je pozvao i Sv. Ivan Krstitelj, čiji rodjendan je proslavljen te nedilje. Obračajući se mladomašniku, prosio ga je da se ufa u riči Kristuša ki će blagosloviti sve njegovo djelo u službi Božje istine. Na kraju mlade maše slavljeniku su čestitali brojni seoski pretpostavni i ujedno mu prikдали dare. U ime farske općine Marija Grubić je tumačila dobre želje svih vjernikov, zvana nje je seoski

prvak Franjo Grubić, predsjednica Hrvatske samouprave Ingrid Klemenšić, ravnateljica Osnovne škole „Mihovil Naković” Agica Sarközi, predsjednik Hrvatske samouprave Jursko-mošonsko-šopronske županije Štefan Kolosar ter i poslanici školskih drugov i celjanskih hodočasnika su stali u red čestitarov. Potom je mladomašnik u dugom govoru zahvalio Ocu Svevišnjemu da ga je pozvao u svoje jato, na duhovničko zvanje i na ta način Božja volja se je našla sa željom mladoga duhovnika. Svu pomoć i dobrotu je zahvalio roditeljem, braćam, starijima, svom duhovnom ocu, dugoljetnom farniku Koljnofa Antalu Némethu, ki ga je posebno

U ime farske općine je Marija Grubić prikdala dare mladomašniku

U Hodočasnoj crikvi ga je dočekalo mnoštvo vjernikov iz Ugarske, Austrije i Hrvatske

podržavao na ovom putu. Posebna hvala je pripala pokojnomu Pavlu Horvatu, Pali gospodinu ki mu je ostavio za jerb svoju vridnu knjižnicu, svojoj školi, bivšemu direktoru Franji Pajriću, razrednicam i učiteljem, ne samo mjesne škole nego i jurskoj gimnaziji ter Jurskoj i Djakovačko-osječkoj biskupiji, prijateljem i profesorom. Ovde je najjavio da od 1. augustuša u Božjoj ljubavi će začeti svoju službu kot kapelan u Kapuváru. Koljnofcem se je obratio s posebnimi riči u velikoj zahvalnosti zbog njeve velike ljubavi ter je je pozvao k daljnjemu čuvanju materinskoga jezika, najvećega kinča, našega bogatstva i prosio je je da i dalje molu za njega da bude mogao vjerno služiti svojega Gospodina Boga i da postane vjerni teklič Božje istine.

Marko Mogyorósi je u koljnofskoj crikvi na kraju svete maše uru dugo dilio mladomašni blagoslov, med ostalimi i željezanskomu biskupu Egidiju Živkoviću ter jurskomu biskupu Lajosú Pápaiu. Tamburaši Koljnofa nisu samo oblikovali svetu mašu, nego su s folkloráši predstavili u čast slavljenika dostojni kulturni program.

-th-

Slikari Molvarškoga likovnog kruga predstavljani u Pečuhu

Izložba Umjetnika naivne umjetnosti iz Molva, 30. svibnja predstavljena je likovnoj javnosti u pečuškoj Gebauerevoj galeriji u Domu civila. Šesnaest slikara Molvarškoga likovnog kruga predstavljeno je kroz 31 djelo. Imena autora: Slava Blažeković, Martin Đukin, Stjepan Đukin, Josip Gregurić, Marta Ištvan, Zvonimir Ištvan, Đuro Jaković, Dragutin Kovačić, Mijo Kovačić, Petar Lončar, Marta Rušak, Marija Stipan, Josip Tot, Mirko Vedriš, Josip Žagar i Drago Žufika. Izložba je bila uzvratnog karaktera, naime slikari Kreativne radionice Mecsek izlagali su lani u Molvama. Predsjednik Molvarškoga likovnog kruga Zvonimir Ištvan zahvalio je organizatorima na odabiru galerijskoga prostora i povjerenju koje je ovom izložbom dano likovnim umjetnicima iz Molva.

Uz bogat kulturni program, i nastup Ženskoga pjevačkog zbora Augusta Šenoa, izložbu je otvorila generalna konzulica Republike Hrvatske u Mađarskoj Ljiljana Pancirov. Gábor Miklya, kipar i umjetnički ravnatelj Kreativne radionice Mecsek, govorio je o izloženim radovima, a nazočne je pozdravila i Lutti Elekes, predsjednica Kreativne radionice Mecsek, glavna organizatorica izložbe. Kako je na otvaranju izložbe kazala generalna kon-

zulica Ljiljana Pancirov, izložba autora Molvarškoga kruga započela je svoj put u Mađarskoj izložbama umjetničkih fotografija Zvonimira Ištvana, postavljanjem u Barči, Pečuhu i Budimpešti. Četiri vrsna umjetnika iz Molva – Dragutin Kovačić, Stjepan i Martin Đukin, te Vladimir Ivančan – odabirom svojih najvećih ostvarenja, ulja na staklu, predstavili su se do sada u Pečuhu, Baji i Kalači. Izložba u Domu civila postignuće je umjetničkog druženja i prijateljstva koje je započelo izlaganjem slikara Kreativne radionice Mecsek Pečuh–Abaliget koji su lani u Molvama predstavili 20-ak svojih radova. Danas su slikari Molvarškoga likovnog kruga obogatili kulturni život grada Pečuha ovom iznimnom izložbom tvoraca koji su sa sobom donijeli boje i mirise živopisnoga krajolika Podravine i života njezinih ljudi. Slikari su svoje viđenje stvarnosti pretočili u slike raznim tehnikama – uljem i akrilom na platnu, suhim pastelom, fotografijom, kamenom na lesonitu, skulpturama u lipovu i orahovu drvu. Ovom su prilikom molvarski slikari nekoliko dana boravili u Pečuhu, kao gosti članova Kreativne radionice Mecsek, koji su im uz izložbu priredili bogat turističko-umjetnički program, među ostalim posjet Mauzoleju, pečuškoj katedrali... (hg)

Pedeseti Festival

Tijekom lipnja i srpnja (do 7. srpnja) Šibenik postaje gradom djece, koji slavi dječju maštu i kreativnost. Tako je i ove godine kada je Šibenik domaćin djeci svijeta, i to 50. godinu zaredom, te svoje ulice prepušta dječjem stvaralaštvu. Kao i svake godine u posljednja četiri desetljeća, podsjeća sve svoje posjetitelje koliko je dragocjen svijet dječje igre, radosti i dobrote. Naime uza svu bogatiju tradiciju ovoga grada, zaštitni su znak Šibenika djeca kao i sada već tradicionalni Međunarodni dječji festival, jedinstvena kulturna manifestacija svjetskih razmjera za vrijeme čijeg se trajanja gradski trgovi prepuštaju dječjem stvaralaštvu i posvećuju razvijanju svih umjetničkih oblika dječje kreativnosti. Festival se obraća kroz tri osnovna sadržaja: smotre domaćih i inozemnih dječjih ansambala, radionički dio programa, kojim se djecu neposredno i javno uključuje u stvaralački čin, te obrazovni dio, kojim se u obliku simpozija problematiziraju pitanja poput estetskog odgoja djece. Onima koji nikada ne zaboravljaju svoju dječju, razigranu stranu, a još više onima koji su na nju potpuno zaboravili, Šibenik bi tijekom ova dva tjedna trebao biti nezaobilazno odredište.

www.mdf-sibenik.com

Obnova mjesnih zbirki u Pečuškoj maloj regiji

Lani započeta obnova mjesnih zbirki u pečuškoj maloj regiji trebala bi biti završena do kraja ove kalendarske godine. Projekt se odvija u šesnaest naselja Pečuškoga maloregijskog udruženja. Zasada radovi su završeni u Ati, Abaliget, Bakonyi, Cserkútu, Görcsönyu, Kisherendu, Kóvágószőlősu, Orfúu, Poganu, Salanti, Semelju, i Sukitu. Spomenuta su naselja u obnovu uložila i vlastita sredstva, uz sredstva koja je Pečuško maloregijsko udruženje pribavilo natječajem iz Leaderova programa. Važno je napomenuti kako se u Ati, Poganu, Salanti te Sukitu nalaze zbirke s bogatom hrvatskom građom iz povijesti naselja koja su nekada u većini naseljavali bošnjački Hrvati. Razvoj i obnova mjesnih zbirki sastoji se od obnove zgrada, promjene prozora i vrata na njima, bojanja, te stručne obrade postojećeg etnografskog i inog materijala, uz njegovu katalogizaciju te postavljanje stalne tematske izložbe. Zahvaljujući suvremenom prikazu materijalnog blaga, znatno se povećao i broj posjetitelja spomenutih mjesnih zbirki. U drugom će se krugu obnoviti u još četiri naselja: Bogadinu, Eragu, Eleni u Ovčaru (Ócsárd). U sklopu projekta objavljena su turistička i stručna izdanja koja skreću pozornost na izloženi materijal i ponudu spomenutih naselja. Zbirke je stručno obradila Sára Baka Kölcsey-Gyurok, a stručna je konzultantica Ruža Begovac. Od natječaja dobivenih Leaderovim projektom, u listopadu se organizira manifestacija „Tjedni nasljeđa“ čiji je cilj upoznavanje obnovljenih mjesnih zbirki sa širom publikom.

Trenutak za pjesmu

Stjepan Gamulin

hoće li ovo što pišem
čitati čitatelji? bože,
reci mi, hoće li? hoće li?
ili će ostati zatvoreno
u meni kao plijesan,
kao živo što je umrlo
bez svojega otkupiteljskog zraka?

ne želim vjerovati?

želim se otkupiti u nečijem
pažljivom i dragom čitanju.

želim.

<http://www.h-alter.org/vijesti/kultura/radio-drama-nije-izumrla>

„Prix Marulić“ osvojio „Franjo Marčetin“, autor: Đuro Franković

Radiodrama nije izumrla

Dramski program Hrvatskoga radija poharao je konkurenciju na Međunarodnom festivalu igrane i dokumentarne radiodrame „Prix Marulić“ u kategoriji kratke forme. Nakon uspješno organiziranog 16. Međunarodnog festivala igrane i dokumentarne radiodrame „Prix Marulić – Starim tekstovima u pohode!“ koji se od 19. do 25. svibnja održao u gradu Hvaru, Dramski program Hrvatskoga radija osvojio je apsolutnu pobjedu u kategoriji kratke forme („Glagoljon“, „Otpрто nebo“, „Franjo Marčetin“) te plasman među prvih pet u kategoriji igrane radiodrame („Lenz“) i dokumentarne radiodrame („Balada o gajeti“).

Stephanie Jamnicky, kazališna i radijska redateljica koja se istaknula s dva projekta, komentirala je osvojene nagrade te se osvrnula na ulogu i položaj Dramskog programa Hrvatskoga radija:

„Iskreno, nisam se nadala ovako dobrom rezultatu. Znala sam da je 'Glagoljon' nešto novo i drugačije, a da je 'Franjo Marčetin' zvučno, atmosferski i stilom glume izuzetno dobro napravljen. Tek kada sam čula ostale emisije, bilo je očito da je naš projekt 'Glagoljon' po ideji i načinu koji je napravljen nadišao ostale. Tu, prvonagrađenu kratku formu radili smo dvije godine jer smo dugo vremena skupljali materijal, a i zbog filigranskog načina na koji smo emisiju složili. Osnovna je ideja bila da uzmemo glagoljsku abecedu i da prema njoj složimo današnje suvremene abecede raznih jezika kao zvučnu sliku sličnosti i raznolikosti koji se spajaju u Konstantinovu ideju – 'Ja slova znam i zbog toga mogu govoriti kako je dobro živjeti na cijeloj zemlji i kako ljudi misle. O našem unutarnjem miru neka govore naše riječi.'“

U kratkim formama osvojili smo sve tri nagrade te se plasirali u prvih pet emisija u kategoriji drame i dokumentarne radiodrame. Velik je to uspjeh za nas. Nagrade za nas znače jako puno jer u doba kada su televizija i internet preuzeli dominaciju kao mediji, to je dokaz da je naš rad prepoznat i cijenjen na međunarodnoj razini. Radijski program se ne cijeni, nego se tretira kao izumrla vrsta. Općenito mislim da je kultura zapostavljena zadnjih godina. Kultura bi trebala omogućiti sazrijevanje djece i mladima te preispitivanje prošlosti, sadašnjosti i budućnosti. Kultura bi trebala otvarati maštu svima.”

Festival “Prix Marulić“ u svijetu je poznat kao ambijentalni festival koji se igra spajanjem zvuka i vjerodostojnih hvarskih prostora, pri čemu se slušanja odvijaju na mjestima poput vrta ljetnikovca Hanibala Lucića,

Franjevačkog samostana, crkve Svetog Marka, gradske tvrđave Fortica i Hvarskog kazališta, ujedno i prvoga javnog kazališta u Europi, koje je izgrađeno 1612. g.

16. „Prix Marulić“, službeni rezultati:

Međunarodni je žiri pod predsjedanjem Soile Valkame (Finska) i Chrisa Brookesa (Kanada), nakon odslušanih emisija donio odluku:

U kategoriji kratke forme:

1) „Grand Prix Marulić“ osvojila je kratka radioforma iz Hrvatske: “Glagoljon”, autora Stephanie Jamnicky i Zorana Sajka, urednica: Adriana Kramarić, a u produkciji HRT/Hrvatski radio;

2) „Prix Marulić“ za drugo mjesto osvojila je kratka radioforma “Otpрто nebo”. Redateljica: Jasna Mesarić, urednica: Nada Zoričić, produkcija: HRT/Hrvatski radio;

3) „Prix Marulić“ za treće mjesto osvojila je kratka radioforma „Franjo Marčetin“, autor: Đuro Franković (tekst), urednica/dramatizacija: Nada Zoričić, redateljica: Stephanie Jamnicky, u produkciji HRT/Hrvatski radio.

„Otok ljubavi“

Hrvatski otok Galešnjak, koji je srcolikog oblika, poznat i kao „Otok ljubavi“, uvršten je na prvo mjesto popisa najljepših svjetskih prirodnih otoka i poluotoka u obliku srca, po izboru portala najpoznatijih španjolskih novina El País. Taj otok još 1806. otkrio je Napoleonov kartograf, a svjetsku je slavu stekao uvrštenjem na Google Earth kartama. Otada zbog svoje ljepote, ali i blage klime, otok postaje odredištem za mnoge romantičare koji svoje sudbonosno „da“ mogu izreći na jednoj od otočnih stijena. Otočić Galešnjak, površine 0,132 četvorna kilometra, smješten je u Pašmanskom kanalu između otoka Pašmana i mjesta Turnja na kopnu, u blizini Zadra. Nakon Galešnjaka na listi svjetskih otoka te prirodnih rijetkosti u obliku srca slijede greben Heart (otoci Whitsundays u Australiji), otok Corazón (Lago Mascaradi, Patagonia Argentina), otok Tavarua (Fiji), te poluotok Del Lago Welchen (Njemačka).

Domaća Klapa Golubice je pjevala pred stanom i na mladoj maši Koljnofca Marka Mogyorósija

Osmaši „Miroslava Krležę”

Sedamnaest učenika osmoga razreda Hrvatske osnovne škole Miroslava Krležę na prigodnoj oproštajnoj svečanosti 15. lipnja, u pratnji dvoje razrednika koji su s njima bili četiri godine – 5–6. razred Renata Balatinac, 7–8. razred Nikola Ištoković – pod rukom s prijateljima iz sedmoga razreda prošetalo se dugim školskim hodnicima, učionicama, zbornicom do prekrasno uređene aule (koju su uredili sedmi razred s razrednicom Žanet Vörös i roditeljima) u kojoj su se okupili roditelji, prijatelji, školski drugovi, nastavnici. Ispod natpisa Odlazimo... Malo ih odlazi, većina Krležinih osmaša ostaje u matičnoj ustanovi, u kojoj su mnogi još od vrtića, tek dvoje učenika napušta školu, ostali nastavlja-

ju svoje gimnazijsko školovanje u 9. razredu Hrvatske gimnazije Miroslava Krležę. U svom govoru ravnatelj škole Gabor Györfvári naglasio je kako pečuška Hrvatska škola ove godine slavi 60. obljetnicu, a kada je prije 15 godina slavila 45. obljetnicu, današnji osmaši tek su se rodili.

Naglasio je kako prava proslava školske obljetnice ne govori o prošlosti, ne usredotočuje se na kulturno-umjetnički nastup, nego gleda u budućnost i nudi jamstvo novih obljetnica, novih šezdeset i više godina postojanja škole. Takva želi biti Hrvatska škola u Pečuhu.

Obraćajući se svojim osmašima, Gabor Györfvári kazao je kako su oni u godinama

kada su već dovoljno zreli sami razlučivati pozitivne i negativne stvari, poslušati savjete, razmišljati o vlastitoj budućnosti, baviti se i širim svijetom oko sebe i željeti utjecati i na njega. Gabor Györfvári je kazao: „Vi ste svi postigli zavidne rezultate i samo će naš problem biti: tijekom četiri godine koliko Krležinih nagrada trebamo dati izraditi, jer će gotovo cijeli razred ispuniti jedan od uvjeta, da pohađa školu dvanaest godina. (...) Zahvaljujem roditeljima što su bili voljni surađivati s nama, što su nas poslušali kao stručnjake i tako smo zajednički mogli izvesti ovu generaciju osmaša do svečanog čina oproštajnja.”

Potom su nagrađeni najbolji učenici za izvrsne rezultate Danijel Blažetin i Nikola Vég, za dobre rezultate Martin Koncsos, za nijedan izostanak Atila Kos i za postignute rezultate na državnom natjecanju u kazivanju stihova na hrvatskom jeziku (Croatia) Emin Aliustić.

U Hrvatskoj gimnaziji Miroslava Krležę nastavljaju svoje školovanje: Amina Avdić, Emin Aliustić, Danijel Blažetin, Dajana Kitonjić, Rómeó Kató, Bernard Kajtazi, Bence Gyöngyös, Tíbor Horváth, Attila Kiss, Martin Koncsos, Dominika Hári, Laura Gavranović, Tomislav Gažić, Marko Radić i Nikola Vég, svoje srednjoškolsko školovanje u drugoj školi nastavljaju Noemi Šulin i Denis Kajtazi.

- bpb -

Foto: Ákos Kollár

U predvorju budimpeštanske Hrvatske škole 14. lipnja priređena je oproštajna svečanost osmog razreda. Od nesigurne dječice koja su znatizeljno listala svoje prve udžbenike, koji uopće nisu sličili slikovnicama iz vrtića, postali su tinejdžeri.

Pri snalaženju u nepoznatom pomogle su i razrednice Katica Kuzma, i posljednje godine Žuza Molnar. Malu, ali čvrstu zajednicu napuštaju Danijel Balaton, Tamo Hosu i Ante Skenderović (u osmom se razredu pridružio svečarima), u Hrvatskoj gimnaziji nastavljaju svoje daljnje školovanje Rebeka Bús, Marcell Garcia, Norbert Klement, Kristijan Németh i Dorina Pelyvás. „(...) Tijekom proteklih dugih godina mnogo se mijenjalo, sprijateljili smo se, imali smo svađe i pomirivanja, i trudili smo se pomoći jedan drugome bilo kad je zatrebalo. Neki su otišli od nas, a neki su se poslije pridružili nama. Ne samo unutar razreda nego i u cijeloj školi smo stvorili dobre odnose. U tome su nam pomogli izleti, koji su nas jako zbližili sa sedmim razredom, programi, razni projekti, kratki odmori (...) Želimo zahvaliti svim našim nastavnicima što su nam otvorili prozor na svijet, uveli nas u zemlju znanja, pokazali mogućnost koja nas čeka u životu (...)” – reče uime svečara na hrvatskom jeziku Ante Skenderović. U sklopu prigodnog programa učenici sedmog i osmog razreda zajednički su plesali koreografiju Bunjevačka svita, pjevali pjesme na hrvatskom i mađar-

Oproštajna svečanost osmaša budimpeštanske Hrvatske škole

Zbogom, dobri dani...

skom jeziku. Uime ustanove prigodni govor je održala v. d. ravnateljice Ana Gojtan. „Polazak u školu svima nama odlučujući je doživljaj. Prvi put se suočavamo s obvezama, da očekuju od nas rezultate, postignuća koja se mjere i ocjenjuju.

Prvi put doživljavamo osjećaj pripadnosti široj zajednici i da i naspram te zajednice imamo obveza. Zajednica ujedno znači i sigurnost, pripadati jednoj zajednici i jednoj

kulturi dobar je i nezamjenljiv doživljaj. Škola je mjesto gdje dolazi do izražaja sposobnost, u čemu sam doista dobar, što me zanima i da saznam tko su oni na koje uvijek mogu računati (...) Neka u vašoj maloj putnoj torbi budu povjerenje, nada i dobre želje. Nastavite sretno vaš put: od škole do škole.” – reče među ostalom ravnateljica Gojtan.

k. g.

Najbolje bijelo vino županije nastalo u sumartonskoj klijeti

Sumartonsko društvo prijatelja vina ima razgranatu suradnju s ostalim vinarskim udrugama u Zalskoj županiji i u Hrvatskoj, a također dobro surađuje s Udrugom vinskih cesta Zalske županije, čiji je član. U okviru te suradnje odnosno zahvaljujući projektu „Vinska kultura bez granica” programa Europske teritorijalne suradnje između Mađarske i Slovenije, mjeseca svibnja u Sumartonu je održana 12. izložba i kušanje vina vinogradara Zalske županije odnosno stručna konferencija i posjet podrumima u mjestu i u Letinji. Na cjelodnevnom programu sudjelovali su vinari iz cijele županije, Lendave, Križevaca i Ludbrega. Članovi sumartonske udruge vrlo su ponosni na Atilu Trojka, njihova člana, koji je ovaj put osvojio priznanje „Najbolje bijelo vino Zalske županije”.

Atila Trojka začuđen uspjehom

U tim nastojanjima veliku ulogu ima razvijanje infrastrukture u vinogradu, organiziranost Društva, neprekidno savjetovanje i stručni programi. Ovaj put je Udruga vinskih cesta Zalske županije omogućila da Sumarton bude domaćinom županijske izložbe i stručnog foruma.

U sumartonskom domu kulture okupilo se domalo osamdeset vinara iz tri zemlje i predstavnici županijske udruge i Projekta „Vinska kultura bez granica”. Lajoš Vlašić, predsjednik sumartonske udruge, srdačno je pozdravio sve nazočne, među njima Andreu Hajdu Szoke, predsjednicu Udruge vinskih cesta Zalske županije, dr. Deneša Palfijem, umirovljenog inženjera vrtlarstva, glavnog pokrovitelja Udruge. U ime domaćina g. Vlašić je izrazio zadovoljstvo što Sumarton može biti domaćinom tako vrijednog programa prilikom kojeg sumartonski vinari imaju mogućnost predstaviti svoje selo, svoje vinograde i svoja vina. Predsjednik je u kratkim crtama predstavio naselje, stanovništvo, hrvatske

Društvo prijatelja vina u Sumartonu iz godine u godinu sazrijeva, među njihovim članovima razvijaju se vrsni vinogradari, njihovi proizvodi na raznim izložbama, kušanjima sve češće dobivaju zlatnu diplomu. U

Lajoš Vlašić u krugu predstavnika Udruge vinskih cesta u Zalskoj županiji

običaje, civilne udruge mjesta, djelovanje vinske udruge, uvjete uzgoja vinove loze, prirodne okolnosti kraja, te izvijestio je o planovima sumartonskog vinskog društva, koje se uspješno natjecalo u Leaderovu programu za izgradnju odmorišta, parka Svetog Urbana u Kamanovim goricama. Na mjestu će postaviti tlakavce, paviljon za priredbe i mise, klupe, ognjišta. U okviru programa izradit će se brošura za promidžbu vinskog turizma. Prema očekivanjima, za ovogodišnju berbu bit će gotov i novi park. U buduću zamišljaju organizirati vinske večeri, obnoviti stari podrum i urediti sa starom vinogradarstvenom opremom i sačuvati tradicionalne sorte pomurskoga kraja.

Nakon uvodnih riječi domaćina slijedila su stručna predavanja o cijepljenju trsa, predstavljen je projekt „Vinska kultura bez granica”. Inače, prema predsjedniku, sumartonska vinska udruga u budućnosti također razmišlja o sličnim projektima i u tome će zatražiti pomoć od županijske udruge, koja već ima višegodišnja iskustva u pisanju i ostvarenju europskih projekata.

Prije negoli su sudionici krenuli posjetiti Kamanove gorice i Veliko polje, dr. Deneš Palfi uručio je diplome vrsnim vinarima Zalske županije. Županijska izložba vina priređena je 12. put, za nju je predano 156 uzoraka. Od

ukupnog broja uzoraka, osim mađarskih vinara, 12 uzoraka predali su vinari iz Lendave, Križevaca i Ludbrega. Dvanaestočlani ocjenjivački sud, na čelu s dr. Denešom Palfijem, dodijelio je 46 zlatnih, 66 srebrnih, 37 brončanih diploma i šest spomenica. Sumartonski vinogradari imali su lijepe uspjehe na natjecanju. Ladislav Hederić osvojio je srebrnu kvalifikaciju s crnim vinom, Lajoš Vlašić dobitnik je dviju zlatnih diploma s bijelim vinima, a Atila Trojka dobitnik je zlatne medalje s vinom šardonajem, a ujedno je to vino dobilo i priznanje „Najbolje bijelo vino u Zalskoj županiji” (postignuo je 19,15 bodova). Nakon objeda program se nastavio ophodom podruma u Kamanovim goricama, a zatim u Letinji posjetom zavičajnoj klijeti i drugim podrumima.

Vinogradari iz Hrvatske vrlo su zadovoljni tom suradnjom. Velimir Bogdanović, tajnik Udruge vinara Bilikum iz Križevaca spomenuo je kako suradnja sa Zalskom udrugom postoji od 1993. g. Svake godine na drugom se mjestu organiziraju izložbe, stručna savjetovanja. Prema njegovu mišljenju, u Mađarskoj mnogo profesionalnije se bave vinogradarstvom, u okolici Križevaca je to na razini hobija. Velik je problem rasparceliranost zemljišta u razvijanju uzgoja vinove loze. Država daje neke poticaje malim vinogradarima pa se postupno radi na prilagođavanju novih trendova. U Križevcima se uzgajaju slične sorte kao u Pomurju, no g. Bogdanović rado bi udomačio sortu čersegi i u križevačkome kraju.

Sudionici konferencije

Sveto Trojstvo i hrvatska misa u judskom svetištu Majke Božje

Judsko svetište Majke Božje stoljetno je hodočastilište Hrvata iz Baranje i Bačke te šire. Judu su tijekom stoljeća podjednako hodočastili Nijemci, Hrvati i Mađari s obje obale rijeke Drave. Tradicionalno hrvatsko proštenje u Judu i Pečuškoj biskupiji slavi se uz blagdan Svetoga Trojstva središnjom misom na hrvatskom jeziku. Hrvati iz bošnjačkih sela oko Pečuha, iz podravske šokačke, Hrvati iz šokačkih sela oko Pečuha, Hrvati iz Santova, iz Baje tradicionalno su hodočastili i hodočaste i danas Judskoj Gospi na blagdan Svetoga Trojstva. Podravski Hrvati tradicionalno hodočaste na Duhove. Ovogodišnji blagdan Svetog Trojstva i hrvatska misa, 3. lipnja, koju je predvodio Ladislav Ronta, župan dekan harkanjske Rimokatoličke župe «Srce Isusovo», koji je i župnik Nijemetsko-salantske župe, okupio je uz brojne Hrvate iz Vršende, Kulinja,

Pogana, Salante, Harkanja, Kašada, Šikloša, Pečuha, Baje, Dušnoka... i brojne vjernike iz Donjeg Miholjca koji su došli sa svojim svećenicima, iz Beliš-

ća, iz okolice Valpova, Osijeka i sa svih strana. Misu je pjevao Mješoviti pjevački zbor harkanjskih Hrvata koji je na orguljama pratio daroviti orguljaš, mladi glazbenik i student medicine, Hrvat Gabor Bedić. Organizaciju spomenute mise ove su godine potpisali harkanjska Hrvatska samouprava i tamošnja Župa «Srce Isusovo», oni su se pobrinuli i za okrepu svima koji su navratili k njihovu stolu.

Branka Pavić Blažetin

Gospa Judska

Judsko svetište postoji, Marijin kip štuje se već tisuću godina, od 1006. kada je za kralja Stjepana podignuta kapelica, te su benediktinci utemeljili samostan i crkvu na pitomim brežuljcima južne Baranje. Godine 2006. slavili smo tisuću godina judskoga svetišta. Mnogobrojni su hodočasnički putovi koji vode u Jud, a među putnicima osobiti štovatelji Majke Božje Judske jesu i Hrvati u Bačkoj i Baranji, Podravini, koji stoljećima hodočaste tomu svetištu, kroz godinu zavjetujući se, na Duhove, Sveto Trojstvo, Veliku Gospu... Papa Pio VII. proglasio je svetištem judsku crkvu, a samo svetište prvi put se spominje u dokumentima 1006. godine. Današnja crkva potječe iz prve polovice 18. stoljeća, ali se Marija Judska slavi odvajkada. Originalni Gospin kip 1704. prenosi se u šiklošku franjevačku crkvu, zatim u Osijek, gdje se i danas štuje u franjevačkoj crkvi u tamošnjoj Tvrdi. Sadašnji Gospin kip u Judu nalazi se ondje od 1713. godine, a slave ga brojni vjernici, misama na njemačkom, hrvatskom i mađarskom već stoljećima.

Regionalno natjecanje u pjevanju

Ove je godine sumartonska Osnovna škola Sv. Stjepana bila domaćin regionalnog natjecanja u pjevanju pomurskih pjesama, koje se tradicionalno priređuje koncem školske godine. Na natjecanje je stiglo 22 pjevača od 1. do 8. razreda iz keresturske, serdahelske i sumartonske ustanove.

Kiti Ševelik

Bernadeta Turul

Veronika Kos

Marcel Tanai

Aleks Kozma

Kristina Kőrösi

Nekada se natjecanje u pjevanju hrvatskih pjesama priredilo u okviru Susreta hrvatskih pomurskih škola, ali pošto se broj ustanova smanjio, djelatnici su smatrali velikim opterećenjem održavanje susreta svake godine, stoga su se odlučili za manja natjecanja. Tijekom školske godine priređeno je regionalno natjecanje u kazivanju stihova i proze na hrvatskome jeziku, natjecanje u raznim predmetima, među njima i iz hrvatskoga jezika, a na obilježavanju obljetnice rođenja i smrti Stipana Blažetina bio je niz natjecanja od likovnih do kviza. Na natjecanje u pjevanju pučkih pjesama prijavilo se 22 učenika, prema raspisivanju natječaja mogli su po dvoje iz jednog razreda, ali ih nije bilo toliko. Žolt Trojko, učitelj glazbene umjetnosti u serdahelskoj i sumartonskoj školi, kazao je da je za izvrsno pjevanje potrebna urođena nadarenost, a poslije se može razvijati s pomoću stručnjaka.

Katkad ima naraštaja kod kojih ima više dobrih pjevača, ali se događa i to da ih nema, zbog toga na natjecanju po kategorijama broj prijavljenih nije bio podjednak. Bez obzira na nadarenost pjevanje je užitak, a pjevanje stvara i zajednicu. U izvođenju pjesama bilo je vidljivo da nastavnici naših škola ulažu mnogo truda da učenici upoznaju glazbenu kulturu Pomurja. Gotovo su svi pjevači izveli različitu popijevku, čule su se Kiša pada, Zišel se jen, Cura je išla, S nočka sam, Rožica

sem bila, Vehni, vehni fijolica i mnoge druge. Ocjenjivački je sud teško odlučio kome dodijeliti pojedina mjesta, pa je kod nekih bilo čak i po dva pjevača. Natjecanje je uljepšao nastup najmanjih sumartonskih tamburaša.

Rezultati regionalnog natjecanja u pjevanju pučkih popijevaka:

Kategorija 1–2. razred:

Veronika Kos i Kristina Kőrösi
Kiti Bakronji
Georgina Major

Program malih tamburaša

Izradila: Dijana Kovači
iz Fičehaza

Tradicije koje žive s nama

„Tradicije koje žive s nama” – Osnovno obrazovno središte „Nikola Zrinski” u Keresturu ovim je naslovom organiziralo tabor od 18. do 22. lipnja u prostorijama škole. Sudjelovalo je gotovo dvadeset učenika, a za njih su nastavnici osmislili raznovrsna zanimanja.

Učenici uče šiti

Keresturska ustanova svake godine priređuje tabor za upoznavanje raznih obrta, ručnih radova. Ove se godine tematika tabora proširila i na druge sadržaje. Uz uobičajene ručne radove poput tkanja, šivanja, nizanja bisera, lončarstva, slikanja s batikom, djeca su učila hrvatske dječje igre, slušala hrvatske priče, legende, učila narodne popijevke.

Nastavnice hrvatskoga jezika Ljubica Siladi i dr. Erika Rac pripremile su razne zadatke iz hrvatskoga jezika, vježbale s djecom situacijske razgovore, priredile plesaniču hrvatskih plesova. Osim upoznavanja hrvatskih tradicija priređene su športske aktivnosti, biciklističke rute, razne igre na otvorenom. Posljednjeg je dana održan kviz o hrvatskim tradicijama i ustrojena izložba ručnih radova.

Beta

Kategorija 3–4. razred:

Aleks Kozma
Rebeka Premec
Kira Kalinić

Kategorija 5–6. razred:

Kiti Ševelik i Bernadeta Turul
Mate Tizedeš
Fani Rulek i Viktorija Horvat

Kategorija 7–8. razred

Marcel Tanai
Dominik Kovač
Ilona Oršoš.

Kiritof i Dan Hrvatov u Nardi

Prijatelji iz Donje Voće, Murskoga Središća i Odre polipšali svečanu nedilju

Seoska crkva bila je uska i premala u Nardi za sve te prijatelje, rado čekane goste ki su došli 17. junija, u nedilju da skupa svečuju s domaćini kiritof Sv. Antona ter ujedno i Dan Hrvatov, kojega je po šesti put priredila Hrvatska samouprava Narde. Svečanu hrvatsku mašu su služili dušobrižnici iz Hrvatske, Tomislav Antekolović iz Murskoga Središća, Josip Drvoderić iz Donje Voće, u nazočnosti Tamása Várhelyia, farnika naših sel u Pinčenoj dolini. Tomislav Antekolović iz Murskoga Središća ki je pred kratkim svečevao 40. obljetnicu svojega svećeničtva, naglasio je u svojoj prodiki da sime prijateljstva je našlo plodno tlo u Nardi, koje su Hrvati u Hrvatskoj i Gradišćanski Hrvati s posebnimi čuti gajili, hranili i čuvali, a urodja je iznimno bogata kad se pogledaju vesela i srićna lica. Mašu su svojim jačenjem polipšali člani Zbora mladih Župe Marije Kraljice i Svetog Ladislava iz Murskoga Središća.

KUD iz Donje Voće

KUD Mladost s koreografijom iz Međimurja

Na orijaškom folklornom festivalu našli su dvournu sadržajnu zabavu svi oni ki su počastili u toj vrućini Nardance i njeve tovaruše iz matične zemlje. Julija Bošić-Nemet, predsjednica mjesne Hrvatske samouprave, je dugo nabrajala sve časne goste, početo od načelnikov i notarušov okolišnih sel, sve do Dražena Srpaka, zamjenika gradonačelnika Murskoga Središća, i Kruna Jurgeca, načelnika Donje Voće, ki je zbog obaveza s malim zakašnjenjem zašao u Nardu. Zvana njih kih 150 ljudi je doputovalo iz stare domovine prilikom ovoga festivala. Štefan Krizmanić, predsjednik Hrvatske samouprave Željezne županije, je otvorio Dan Hrvatov i poručio mješćanom neka i dalje uču svoju dicu na rič materinsku. Nardanski zbor, pod peljanjem Magde Horvat-Nemet, u novoj rubači i u pratnji mladih tamburašev, i ovput je s gradišćanskimi jačkami razveselio brojnu publiku. Veliki aplauz su dobili mladi tamburaši iz

Mašu su služili naš farnik Tamás Várhelyi, Josip Drvoderić iz Donje Voće i Tomislav Antekolović iz Murskoga Središća

Murskoga Središća, a mladi folklorasi KUD-a Mladost iz Odre otpeljali su nas u tancu i glazbi sve do Turopolja. Pjevački zbor Ljubav

i mir ter KUD iz Donje Voće i samostalno i skupa su se predstavili svojim prijateljima. Tamburaški sastav iz Narde s dirigentom Aronom Verhašem je pokazao kako pašu tambure i gradišćanskim marljivim prstom. Pjevački zbor Turopoljke iz Odre ter tamošnji tančoši s međimurskim plesom su još lipe trenutke darovali gledateljima. Domaći tamburaši su u završnici programa još jednoč zaguslali za najvekši aplauz.

Kristina Glavanić, načelnica Narde, je ganutljivo spomenula kako prijateljstvo s Odrom dura jur od 1987. ljeta, iako je za vrime boja prestalo kontaktiranje, ali prije nekoliko ljet još

KUD Mladost iz Odre

Pjevački zbor Ljubav i mir iz Donje Voće

Nardanski zbor opet je oduševio sve gledatelje

Tamburaški sastav Narde

Tamburaši Murskoga Središća

Predsjednik Hrvatske samouprave Željezne županije Štefan Krizmanić pozvao je sve nazočne k otpjevanju himne Gradišćanskih Hrvatov

Trenutak darovanja. Sliva Kristina Glavanić, Tomislav Antekolović iz Murskoga Središća, Tamás Várhelyi i Julija Bošić-Nemet

sladji je bio ponovni sastanak nego prije, a zato je zaslužna i predsjednica KUD-a Mladost Mirna Maravić. Ona se je ovput zalagala i za konkretnije povezivanje mladih ljudi s dvi stran i gostovanja, prik česa bi imali Nardanci veću šansu da si spasu jezik. Zamjenik gradonačelnika Mursko-

ga Središća Dražen Srpak je naglasio kako svaki put kad gostuje u Nardi, ima ćut da su ovde živeći Hrvati još vekši Hrvati od onih ki obitavaju u Hrvatskoj jer da su prik petsto ljet svismo očuvali vjeru, hrvatsku rič i tradicije, na što moru biti mirno gizdavi. Pri aktu darovanja Štefan Krizmanić je sve nazočne pozvao još skupnom izjaćenju himne Gradišćanskih Hrvatov, a s tim je i završen službeni dio programa. U nastavku je prisičko-nardansko-šički band Karambolo zabavljao veseljake ki su imali snažnu priliku za druženje do ranoga svitanja.

-Tiho-

ŠOPRON – Hrvatska samouprava dotičnoga grada, Šopronsko hrvatsko kulturno društvo, Čakavska katedra Šopron, Matica hrvatska Šopron i Udruga Hrvati Vas srdačno pozivaju na X. jubilarne Hrvatske dane u Šopron, od 6. do 8. julija. Jubilarni dani se začmu 6. julija, u petak, u 17 uri u Osnovnoj školi u Prestegu s otkrivanjem spomin-ploče i otvaranjem izložbe u čast kantoručitelju Fili Sedeniku. Rodjen je u Malom Borištofu 1862. ljeta, učiteljsku školu je završio u Šopronu, a učiteljsku službu je počeo u Cindrofu, zatim je službovao još u Filežu, Gijeci i Lakindrofu. Od 1888. je kantoručitelj i ravnatelj škole u ugarskom selu Peresztegu, kade je i zakopan 1920. ljeta. U tom cintiru se nastavlja program, u kom se otkriva spomenik kantoru i školniku. Nastupaju Starci iz Šoprona i Koljnofski tamburaši. U 21 uri svi zainteresirani su pozvani na druženje u koljnofski restoran Levanda. Drugi dan svečevanja, u subotu u 10 uri počinje u Kulturnom domu Koljnofa Znanstveni skup na temu „Znameniti i zaslužni kantori-školniki Gradišćanskih Hrvatov, s posebnim osvrtom na Filu Sedenika. Još ta dan od 16 uri se nastavlja konferencija s istom temom u šopronskom Županijskom stanu (Glavni trg 5), a od 18 uri na Deákovom trgu pri Central Caffeu nastupaju KUD Sinj i Lipotice iz Koljnofa. Zadnji dan u Šopronu od 9 uri se posvećuje pažnja najprije znanstvenom skupu u Županijskom stanu, zatim u Rejpal hiži, a od 16 uri je hrvatska sveta maša s dr. Antonom Kolićem u mjesnoj crkvi Sv. Mihovila. Na glavnom trgu od 18 uri u hrvatskom gala programu se predstavljaju folkloriši Koljnofsko kolo, tamburaši Starci iz Šoprona, KUD Sinj iz Hrvatske, Koljnofski tamburaši, učenici Dvojezične škole Mihovil Naković iz Koljnofa, Medjunarodni folklorni ansambl (MFA), mališani iz čuvarnice Duga, tamburaški sastavi iz Koljnofa Štrabanci i Lipotice. U 17.30 uri ovde se otvara izložba koljnofskoga drvorezbara Ferenc Taschnera. Program podupiru Temeljni fond Wekerle, Hrvatska samouprava Jursko-mošonsko-šopronske županije i Veleposlanstvo Republike Hrvatske u Budimpešti.

Bunjevačko proštenje na Dolnjaku u Baji

ŠOPRON – Predsjednik skupštine Međunarodne športske manifestacije Igre prijateljstva 2012. Franjo Grubić, drugačije načelnik Koljnofa, nam je pred kratkim potvrdio da sa zvanarednom materijalnom potporom Vlade Ugarske još će se prirediti od 21. do 23. septembra u dotičnom gradu športsko spravišće sridnoškoškolcev iz Slovenije, Bosne i Hercegovine, Hrvatske ter Ugarske. Na pripremnu sjednicu X. Igre prijateljstva člani iz svih spomenutih zemalj se pozivaju 6. julija, u petak, s početkom u 14 uri u šopronski Hotel Szieszta. Za sjednicom svi nazočni će pohoditi športske dvorane i ostala mjesta kade će se odvijati utakmice i programi ovoga trodnevnoga športskoga naticanja u rukometu, koškarki, nogometu, stolnom tenisu i šahu.

SAMBOTEL – Društvo sambotelskih Hrvatov i Hrvatska samouprava grada Sambotela Vas srdačno pozivaju na IV. Hrvatski dan 7. julija, u subotu od 15 uri. Onda se začme svečana hrvatska maša u crkvi Sv. Norberta (Ulica Sándora Petőfia 37), ku celebriraju umirovljeni farnik Ivan Šneller i židanski dušobrižnik Štefan Dumović. Na maši jači mišani zbor Sv. Cecilija iz Sambotela. U 16 uri na Glavnom trgu će goste pozdraviti Franci Jurašić, predsjednik Društva sambotelskih Hrvatov, i Laslo Škrapić, predsjednik Hrvatske samouprave u Sambotelu. Hrvatski dan u Sambotelu otvara glavni pokrovitelj priredbe gradonačelnik, dr. Tivadar Puskás. Nastupaju: Hrvatska školska grupa OŠ Sándor Reményik, mišani zbor Danica iz Bike, zbor Rozmaring iz Gornjega Četara, mišani zbor Slavuj iz Hrvatskih Šic, HKD Čakavci iz Hrvatskoga Židana, HKD Gradišće iz Petrovoga Sela i domaćini, mišani zbor Djurdjice. Za kulturnim programom svi su pozvani na zabavu sve do polnoći, uz mužiku petrovskog Pinka-banda.

VARAŽDIN – Hrvatski vjernici iz Kaniže i Serdahela 1. srpnja pridružili su se varaždinskim vjernicima na 323. zavjetnom hodočašću grada Varaždina u Mariju Bistricu. Središnje misno slavlje predvodio je varaždinski biskup mns. Josip Mrzljak. Pomurski su vjernici u narodnim nošnjama pjevali svoje crkvene pjesme. Sudjelovanje na hodočašću ostvarilo se suradnjom kaniških hrvatskih vjernika s rektorom Varaždinske katedrale Blažem Horvatom, koji povremeno govori hrvatske mise u Kaniži.

O bunjevačkim Hrvatima i Svetom Antunu izlagao je Tomislav Žigmanov, ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata

U organizaciji Hrvatskoga kulturnog centra „Bunjevačka čitaonica”, 16. svibnja povodom blagdana Svetog Antuna Padovanskog priređeno je Bunjevačko proštenje na Dolnjaku u Baji, koje je okupilo dio članstva bunjevačko-hrvatske udruge. Na proštenje su došli i gosti iz okolnih naselja, odnosno hrvatskih samouprava.

U klupskim prostorijama Čitaonice postavljena je izložba radova „Slamarke iz Tavankuta”, koju je u ranim popodnevima otvorila Angela Šokac Marković, predsjednica Hrvatske samouprave grada

Baje. Nakon toga održan je i okrugli stol na temu „Vjera i Bunjevci”. Tom je prigodom gost bio Tomislav Žigmanov, ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, koji se ukratko osvrnuo na doselidbu bunjevačkih Hrvata i ulogu franjevaca koji su vodili duhovnu skrb o bačkim Hrvatima, a kako reče, bili su vrlo omiljeni u puku. Među ostalima posebno je istaknuo štovanje Svetoga Antuna Padovanskog, koje su franjevci njegovali od davnina i dolaska na ove prostore. Sveti Antun bio je pomoćnik za zdravlje općenito, zaštitnik siromašnih, njemu se uticalo i za izgubljene stvari. Franjevačka crkva u Baji također je posvećena svetom Antunu Padovanskom – naglasio je uz ostalo Tomislav Žigmanov u svome sadržajnom i zanimljivom izlaganju.

U župnoj crkvi Svetog Antuna Padovanskog održano je i misno slavlje na hrvatskome jeziku koje je predvodio László Polyák, a uljepšano je pjevanjem crkvenog zbora.

Nakon mise sudionici su se okupili na terasi Hotela „Dunav” gdje je priređena gastronomska večer, a za dobro raspoloženje pobrinuo se bajski orkestar „Čabar”. Uz glazbu, pjesmu, pa i ples, druženje je proteklo u dobrom raspoloženju, a potrajalo sve do kasno u noć.

S. B.

Dio okupljenih na Bunjevačkom proštenju – otvorenju izložbe i okruglom stolu na temu „Vjera i Bunjevci” – u klupskim prostorijama Bunjevačke čitaonice u Baji